

Schuyt Festival

Leiden

Schuyt Festival Leiden 2022

Vol van muziek:

Universiteitsstad Leiden

1700-1800

Eindverslag

VOORWOORD

Geachte lezer, hierbij presenteren we u het eindverslag van de derde editie van het Schuyt Festival Leiden. Deze editie vond van 10 t/m 12 juni 2022 plaats in de historische binnenstad van Leiden en droeg als thema “Vol van muziek, universiteitsstad Leiden 1700-1800”. Leiden was in dit kader letterlijk 3 dagen vol van muziek zoals mag blijken uit het onderstaande.

Het festival werd mede door uw organisatie financieel ondersteund, daar zijn wij u zeer erkentelijk voor. Terugkijkend op een succesvol verlopen festival nemen we u graag mee in hetgeen er onder meer door uw toekenning gerealiseerd kon worden. Zowel op artistiek, organisatorisch als publicitair vlak zijn er grenzen verlegd ten opzichte van de vorige edities, en dat heeft ook geleid tot een hoger publieksbereik. Met gepaste trots en tevredenheid kijken wij dan ook terug op het festival. Maar ook een kritische blik op eigen functioneren ontbreekt niet, voor elke organisatie is het immers van belang om verbeterpunten te definiëren. Tegelijkertijd willen we u bij voorbaat niet onthouden dat een gezonde financiële huishouding heeft geleid tot een realisatie die keurig binnen de gestelde kaders is gebleven, en zelfs een bescheiden reserve heeft opgeleverd. Die reserve zouden wij graag aanwenden om het vastleggen van enkele vanuit muziek historisch oogpunt memorabele resultaten die het festival boven water bracht (mede) mogelijk te maken. Een toelichting op deze plannen treft u in de conclusie (paragraaf 1.7) van dit verslag aan.

Het programma van het festival is voor het overgrote deel gerealiseerd zoals dat in het projectplan vastgelegd is. Op dit projectplan zijn de fondsaanvragen gebaseerd geweest. Slechts één concertonderdeel uit het projectplan (de Try-out voorstelling van het Kon. Conservatorium Den Haag i.s.m. ACPA) is niet gerealiseerd omdat er op dat punt niet aan onze artistieke randvoorwaarden voldaan kon worden. Daar staat tegenover dat er twee extra concerten gerealiseerd zijn: een tweede carillonconcert en een koffieconcert met klavichord. Op organisatorisch vlak is het kinderproject “In Première” noodgedwongen anders aangepakt dan oorspronkelijk bedacht, maar dit project was daarmee geenszins minder succesvol, zoals uit dit eindverslag mag blijken. Ook wat betreft dit kinderproject zijn er - zoals u zal lezen - plannen om een deel van de financiële reserve aan te wenden voor een spin-off van het festival.

Bezoekers, musici, sprekers en spelers hebben met veel enthousiasme op het programma en de organisatie ervan gereageerd. Waardering werd tijdens het festival al veelvuldig uitgesproken, en ook na afloop volgden nog vele hartverwarmende reacties. Reacties die de festivalorganisatie ook weer de energie geven om vooruit te kijken en nieuwe plannen te maken, want het moet ook gezegd worden dat de organisatie van een dergelijk festival door onbezoldigde bestuursleden en vrijwilligers geen sinecure is. De passie voor muziek en in het bijzonder de levende muziekgeschiedenis van de stad Leiden is hetgeen hen drijft. Nogmaals dank voor het feit dat uw organisatie die passie heeft beloond met een financiële bijdrage.

De Financiële verantwoording en de toelichting daarop treft u in twee bijgevoegde aparte documenten aan:

Realisatie Schuyt-Festival 2022

Toelichting op de afrekening van het Schuyt Festival Leiden 2022

Namens de Stichting Leiden Stad van Muziek

Robert Andriessen (voorzitter) & Hein Krantz (penningmeester/secretaris)

1. ALGEMEEN

1.1 Vertrekpunt

Het op muzikaal vlak herijken van het canon van Leiden in de achttiende eeuw, niets meer of minder was het beoogde doel van de derde editie van het Schuyt-Festival. Leiden was in de betreffende eeuw op muzikaal vlak namelijk een veel markantere stad dan tot nu toe in de geschiedschrijving beschreven is. De muziekcultuur was er veel rijker dan lange tijd gedacht, maar zoals dat met vluchtige kunstuitingen vaker gaat waren de bewijzen daarvoor alleen in secundaire bronnen te vinden en tot nog toe niet afdoende onderzocht. In ons geval was het een geluk dat de Universiteit Leiden binnen het muziekleven van de stad in de achttiende eeuw een prominente rol ging spelen, hetgeen weer veel historisch bronmateriaal opleverde. In combinatie met historisch onderzoek op het gebied van de pers kon zo een completer beeld van het Leidse muziekleven geschetst worden dan tot op heden op schrift gesteld was. De uitkomsten van het onderzoek vormde de basis voor de derde editie van het Schuyt Festival Leiden.

1.2 Doelstelling

De doelstelling van het festival was om binnen de financiële en organisatorische mogelijkheden een zo breed en rijk mogelijk beeld te schetsen van het Leidse muziekleven in de achttiende eeuw. De basis daarvoor werd gelegd met het hierboven beschreven historisch onderzoek. Het uitdrukkelijk streven was om een zo groot mogelijk publiek kennis te laten maken met dat muziekleven. Aangezien het festival een specialistisch onderwerp belichtte en er voor het grote publiek nagenoeg alleen onbekende componisten aan bod zouden komen, was het van begin af aan duidelijk dat er voor het minder goed ingevoerd publiek ook meer algemene activiteiten in het festival moesten plaatsvinden. Daartoe werden er naast de concerten, lezingen en workshops waar toegang voor geheven werd voor een breder publiek ook gratis buitenconcerten (carillonconcerten en optredens vanaf een festivalboot) en straattheater georganiseerd. Speciale aandacht was er bovendien voor kinderen: het streven was om zoveel mogelijk van hen al spelend in contact te brengen met de klinkende historie van de stad Leiden.

1.3 Evaluatie doelstelling en publieksbereik

De doelstelling van de Stichting Leiden stad van muziek is om zoveel mogelijk bewoners en bezoekers van Leiden kennis te laten maken met de rijke muzikale geschiedenis van de stad. Het middel om dit doel te bereiken is het tweejaarlijkse Schuyt Festival Leiden. Daar de muziekgeschiedenis van een stad als Leiden een vrij specialistisch onderwerp is, is er vanaf de eerste editie gekozen voor een aanpak waarbij zowel het inhoudelijk geïnteresseerde publiek bediend wordt, als ook de minder ingevoerde passant, elk met eigen programmaonderdelen. Ook bij de derde editie van het festival is deze weg bewandeld, waarbij het uitdrukkelijk het doel was om een groei in beide vormen van publieksbereik te realiseren.

Wij stellen vast dat het doel om ca. 500 bezoekers naar de besloten (betaalde) activiteiten te krijgen op een haar na gehaald is. Wel is de bezetting per activiteit enigszins anders uitgevallen dan vooraf ingeschat. Zo viel de belangstelling voor het openingsconcert Nog lang niet uitgeplukt! nogal tegen, maar was het kinderconcert In Première juist een eclatant succes, hetgeen ons buitengewoon veel plezier heeft gedaan. Niet minder dan 57 kinderen en jongeren tot 16 jaar hebben geparticipeerd in dit project, en het presentatieconcert was een waar feest. Er zijn mede om deze reden plannen om dit project een vervolg te geven, daarover meer in de

conclusie van dit eindverslag.

De (gratis) festivalonderdelen met een laagdrempelig aanbod aan optredens vanaf het water en straattheater in de openbare ruimte leverden veel positieve reacties en vrolijke gezichten op, toch zien wij vooral hier ruimte om in een volgende editie meer publiek intensiever bij het festival te betrekken door nog explicieter aanwezig te zijn in de stad. De carillonconcerten zullen in elk geval weinig bewoners en bezoekers van in de binnenstad ontgaan zijn. Exacte aantallen bereikt publiek zijn hier natuurlijk moeilijk te geven, maar hiermee en met het straattheater en met de buitenovertredens zijn ook nu al honderden mensen voor kortere of langere tijd geconfronteerd met een stukje Leidse muziekhistorie.

1.4 Festivalorganisatie en verantwoording

De festivalorganisatie bestaat uit een kerngroep van de bestuursleden van de Stichting Leiden stad van muziek (Robert Andriessen, Hein Krantz en Norbert Kunst), aangevuld met Raymond Honing, Ciska Mertens, Susan Dorrenboom en Wouter Lucassen. Alle initiërende en organisatorische taken en de PR werden door hen onbezoldigd uitgevoerd (Norbert Kunst, Raymond Honing en Ciska Mertens participeerden echter ook als bezoldigd uitvoerend musicus).

Bij de organisatie van het festival is zeer bewust samenwerking gezocht met externe partijen op specifieke onderdelen. De belangrijkste samenwerkingspartners waren:

Rijksuniversiteit Leiden/ACPA (onderzoek, representatie en beschikbaarstelling van ruimte)

Historische Vereniging Oud Leiden (onderzoek)

Museum De Lakenhal (beschikbaar stellen ruimte)

Leids Carillon Genootschap (invulling muzikale bijdragen)

La Barca Leyden (invulling muzikale bijdragen)

Van Swieten Society invulling muzikale bijdragen)

Blokfluitensemble Praetorius (muzikale bijdragen)

De Kroon op uw werk (advies fondsenwerving)

Cultuurfonds Leiden (advies en promotie)

Cees van Rutten (grafisch ontwerp)

ProKwadrat (randprogrammering en publiciteit)

Klassiekemuziek.nl (kaartverkoop en publiciteit)

Verder werd er met veel individuele musici samengewerkt, waaronder onder anderen dirigent Bram Soentjes, gitarist en onderzoeker Jelma van Amersfoort en beiaardier Levina Pors.

De samenwerking met musici, ensembles en organisaties verliep over het algemeen goed tot bevredigend, alleen de beoogde samenwerking met BplusC kwam in het geheel niet van de grond. Uiteindelijk hebben wij dit opgelost door een samenwerking met individuele muziekdocenten aan te gaan.

Afhandeling en verantwoording van het festival is in handen van de bestuursleden van de Stichting Leiden stad van muziek.

1.5 PR

In het besef dat zonder succesvolle PR geen enkel festival bestaan kan, is er vroeg en breed op de PR binnen en buiten Leiden ingezet. Zo zijn meer dan 75 koren, ensembles en muziekinstellingen in de regio Leiden, de regio Den Haag/ Wassenaar, de regio Delft/ Leidschendam en

de regio Haarlem tweemaal aangeschreven. Ook hebben alle kunstredacties van regionale en landelijke dagbladen meerdere keren een mailing gekregen.

Er hebben advertenties en aankondigingen in regionale kranten en vakbladen/op vaksites en in vakbladen gestaan. Het festival heeft op diverse concertladders gestaan en werd twee weken lang aangekondigd op billboards in de stad Leiden, VVV's en andere publieke informatiepunten zijn ook meermaals van informatie voorzien. Aandacht op locale, regionale en landelijke radio, inclusief promotieoptredens (2x op NPO Radio 4) ontbrak niet. Een uitgebreide campagne met (betaalde) advertenties op de sociale media was ook onderdeel van de PR.

Ondanks de vroege PR-inzet hebben we deadlines voor een aantal glossy's gemist, hetgeen één van de verbeterpunten voor een volgende editie moet worden. Ook meer standvastigheid bij het nabellen van de regionale pers is een verbeterpunt. Om de effectiviteit van de PR verder te verhogen lijkt verdere uitbesteding ervan op meer specifieke terreinen een goede zaak.

1.6 Artistieke meerwaarde

Door gedegen historisch onderzoek te plegen en de samenwerking aan te gaan met gerenommeerde oude-muziekspecialisten heeft het Schuyt Festival Leiden in deze editie nieuw licht weten te werpen op het Leids muziekleven in de achttiende eeuw. De gepresenteerde concerten en lezingen waren stuk voor stuk van hoog niveau en werden door het publiek met groot enthousiasme ontvangen.

Verschillende lang vergeten pareltjes kwamen tijdens de voorbereidingen voor de concerten aan het licht. Al tijdens het festival groeide het besef bij musici en organisatoren dat diverse van de bestudeerde werken (waarvan slechts een deel op het festival tot klinken kon komen) het meer dan waard zijn om aan een breder publiek te presenteren. Zo ontstond het plan om te onderzoeken of niet eerder vastgelegde kamermuziek van Johann Andreas Kauchlitz Colizzi, Christian Friedrich Ruppe en/of Antoine Mahaut als spin-off van het festival opgenomen en uitgebracht zou kunnen worden. Daarover meer in de conclusie van dit eindverslag.

1.7. Conclusie en plannen

Het organiserend team, de participerende musici, de sprekers en acteurs kijken met zekere voldoening terug op de derde editie van het Schuyt Festival. Binnen de financiële en organisatorische mogelijkheden is er een kwalitatief hoogwaardig en gevarieerd festival gepresenteerd dat door een bevredigend aantal betalende muzikliefhebbers is bezocht. De waardering van het publiek was hoog. Het grote aantal enthousiast participerende kinderen/jongeren in het onderdeel In première vervult ons daarnaast met trots.

Mogelijkheden om in een volgende editie nog meer en breder publiek te bereiken zien wij vooral op het vlak van (gratis) activiteiten en optredens in de buitenruimte. Ook het repertoire zal een rol spelen in het publieksbereik. In dat kader ligt het in de lijn der verwachting dat een vierde editie van het festival, met de focus op de romantiek ook meer betalende bezoekers zal trekken, omdat dit repertoire over het algemeen een grotere publiek aanspreekt en als minder specialistisch wordt ervaren.

Zoals uit de apart aangeleverde financiële afhandeling van de derde editie van het festival blijkt, was ook de financiële huishouding op orde en is er onder de streep een bescheiden overschot ontstaan. Zoals in paragraaf 1.6 beschreven zou de festivalorganisatie dit overschot

graag aanwenden om een blijvend resultaat van het festival (mede) te realiseren. Dit in de vorm van een première-opname van een aantal van de memorabele werken die in het kader van het festival onder het stof vandaan zijn gekomen. Daarnaast zouden wij ook het succesvolle kinder/jongerenproject In première met een deel van het overschot graag een vervolg willen geven.

Wij verzoeken de fondsen die de derde editie van het Schuyt Festival mogelijk hebben gemaakt dan ook vriendelijk om het overschot te mogen aanwenden om bovenstaande plannen mogelijk te maken.

2. GEREALISEERD PROGRAMMA

2.1 Totaaloverzicht gerealiseerd programma

Vrijdagavond 10 juni 19:00 uur, Lokhorstkerk, Leiden

De barokgitaar en de English Guittar in Leiden (lezing)

Leiden was ooit dé luitstad van Europa, maar de positie van de luit was in de achttiende eeuw tanende. Dit betekende nog niet dat Leiden langzaam maar zeker uitgetokkeld raakte, want de barokgitaar en de “English Guittar” (met metalen snaren) namen langzaam maar zeker de positie van de luit in.

Spreker: Jelma van Amersfoort (met live uitgevoerde muziekvoorbeelden door de spreker)

Publieksbereik: 31 betalende bezoekers.

Vrijdagavond 10 juni 20:15, Lokhorstkerk, Leiden

Nog lang niet uitgeplukt! De luit in Leiden (concert)

Een concert dat de overgangperiode tussen luit en gitaar in Leiden belichtte, met luitmuziek en originele achttiende eeuwse bewerkingen voor luit van De Fesch, Solnitz en Locatelli, gekoppeld aan werken voor gitaar en liederen met begeleiding van de English Guittar uit de populaire bundels van David Leonard van Dijk.

Uitvoerenden: Earl Christy [luit], Ciska Mertens [luit], Helmut Riebl [viool], Lotte Beukman [cello], Valeria Mignaco [sopraan], Jelma van Amersfoort [barokgitaar & English Guittar].

Publieksbereik: 40, waarvan 31 betaalde bezoekers.

Zaterdagmorgen/middag 11 juni + zondagmorgen 12 juni, Rapenburg 22, Leiden

Workshops “muziek met een Leidse connectie”

Kennismaking met een historisch geïnformeerde interpretatie van achttiende eeuwse muziek die een band met Leiden heeft. Deze workshops stonden open voor blazers, strijkers en tokelaars.

Docenten: Susanne Gersch en Margo Fontijne, m.m.v. Ciska Mertens.

Aantal deelnemers: 14 betalende deelnemers.

Zaterdagmorgen 11 juni 10:30, Waalse Kerk, Leiden

Op de koffie in de Waalse Kerk (concert)

De intieme koffiekamer van de Waalse Kerk was de perfecte ambiance voor een bijzonder concert door klavierspeler Erik van Bruggen. Hij is organist van de Waalse kerk, maar beroert ook graag andere klavieren. Tijdens dit concert bespeelde Erik het zachtste en subtielste van alle toetsinstrumenten: het klavichord. Een concert met o.a. muziek van Ruppe, specifiek voor fijnproevers.

Uitvoerende: Erik van Bruggen [klavichord].
Publieksbereik: 18, waarvan 13 betalende bezoekers.

Zaterdag 11 juni 2022 11:30-15:00

Golvend koper en Muzikale verhalen van de stad (openbaar optreden en straattheater)
Een heuse Schuyt Festivalboot voer door de grachten van Leiden met daarop twee trompettisten die een muzikale ode aan de stad en zijn bewoners brachten met populaire muziek uit de 18e eeuw. Op de boot voeren ook 3 acteurs verbonden aan 'Verhalen van de stad' mee. De festivalboot heeft op 3 plaatsen in het centrum aangelegd, alwaar de acteurs aan de wal een muzikaal verhaal gespeeld hebben dat verband hield met de aanlegplek. De aanleglocaties waren: de Aalmarkt nabij De Waag rond 11:30 uur, de Steenschuur nabij het Huis van de Passer rond 13:40 uur en het Rapenburg nabij het Academiegebouw rond 15:15 uur
Musici: Hidde van Griethuijsen [trompet], Dorus Koefoed [trompet].
Acteurs: Ton Orleans, Ada van Duin, Thea Wesseling. Regie: Erik Siebel. Tekst: Robert Andriesen.
Publieksbereik: winkelend publiek en toevallige voorbijgangers.

Zaterdag 11 juni 12:00 uur, rondom de toren van het Stadhuis van Leiden

Het gonzend brons is weer onder ons I (openbaar concert)
Een recital op het carillon van het stadhuis. In dit programma was een sleutelrol weggelegd voor de muzikale vrienden van Gottfried van Swieten en werden verder werken uit het beiaardboek van Ioannes de Gruyters gespeeld.
Uitvoerende: Levina Pors.
Publieksbereik: het winkelend en luisterend publiek op en rondom de markt.

Zaterdag 11 juni 13:00 uur, Huis van de passer, Leiden

Het Leidse muziekleven in de 18e eeuw (lezing)

Een lezing over het onvermoed rijke muziekleven van Leiden in de achttiende eeuw en de rol van de Universiteit Leiden daarin.

Spreker: dr. Rebekah Ahrendt, m.m.v. 4 musici voor live uitgevoerde muziekvoorbeelden.

Publieksbereik: 29 betalende bezoekers.

Zaterdag 11 juni 14:00 uur, Huis van de Passer, Leiden

Muziek voor de stadhouder (concert)

De muziek aanwezig in de bibliotheek van het Koninklijk Huis in Den Haag wijst onder meer op een warme band tussen enkele componisten die verbonden waren aan de Universiteit van Leiden en het stadhoudelijk hof. Dit programma liet de muziek die klonk in de stadhoudelijke paleizen herleven met werk van Colizzi, Ruppe, CPhE. Bach en Haydn.

Uitvoerenden: Bart van Oort [fortepiano] & Heleen Hulst [viool].

Publieksbereik: 49, waarvan 39 betalende bezoekers.

Zaterdag 11 juni 15:30 uur, Rondom de toren van de voormalige Saaihal (Lodewijkkerk), Leiden

Het gonzend brons is weer onder ons II (openbaar concert)

Een recital op het onlangs gerestaureerde en uitgebreide carillon van de klokkentoren aan de Steenschuur. Het was een mooie aanleiding even terug te komen bij de muziek van en uit de tijd van de naamgever van dit festival, muziek die perfect past op dit wat kleinere carillon.

Uitvoerende: Levina Pors

Publieksbereik: het winkelend en luisterend publiek op en rondom de Steenschuur.

Zaterdag 11 juni 20:15 uur, Herengrachtkerk, Leiden

Zoon van Leiden: Gottfried Freiherr van Swieten, spilfiguur in de muziekwereld (concert)

Een concert rond "zoon van Leiden" Gottfried Freiherr van Swieten. Gottfried was niet alleen een geliefd diplomaat, maar ook een eminent muzikkenner en liefhebber, die met ongeveer alle belangrijke componisten uit de tweede helft van de 18e eeuw (CPhE. Bach, Haydn, Mozart, Beethoven) een persoonlijke band onderhield. Kortom: Gottfried van Swieten was een groot inspirator en daarmee een spilfiguur in muziekwereld van zijn tijd.

Uitvoerenden: Van Swieten Society & Ensemble Praetorius.

Publieksbereik: 85, waarvan 73 betalende bezoekers.

Zondag 12 juni 13:00 uur, Museum De Lakenhal, Leiden

In première (presentatie educatief project voor musicerende kinderen)

Jongeren tussen de 8 en 16 jaar al (mee)spelend in contact brengen met Oude Muziek uit eigen stad/omgeving: dat was het doel van het project en concert 'In première'. Het bood de jonge musici de mogelijkheid om samen te spelen met ervaren musici, samen te ontdekken en grenzen te verleggen. Niet minder dan 57(!) spelende jongeren participeerden in dit project.

Uitvoerenden: Jeugdensembles en muzieklerlingen uit Leiden en omstreken o.l.v. Bram Soentjes en m.m.v. Ensemble Praetorius.

Publieksbereik: 124 bezoekers.

Zondag 12 juni 14:00 uur, Museum De Lakenhal, Leiden

Workshoppresentatie

Presentatie van de deelnemers aan de workshops met muziek uit het achttiende eeuwse Leiden.

Zondag 12 juni 14:30 uur, Lokhorstkerk Leiden

Waanzinnig en financieel geruïneerd: Het trieste lot van violist Albertus Groneman (lezing)

Het tragische verhaal van Albertus Groneman. Hij was een gevierd violvirtuoos en componist die zich in Leiden vestigde en daar en ook internationaal veel succes had, het noodlot sloeg echter toe en hij stierf in armoede en ellende in Den Haag.

Spreeker: dr. Jed Wentz, m.m.v. 2 musici voor live uitgevoerde muziekvoorbeelden.

Publieksbereik: 15 betalende bezoekers.

Zondagmiddag 12 juni 15:30 uur, Academiegebouw, Leiden

De Schermzaal (slotconcert)

Een concert zoals dat medio achttiende eeuw in de Schermzaal op de Papengracht uitgevoerd zou kunnen zijn, met een breed pallet aan muziek van componisten die actief geweest zijn of een link hadden met de stad Leiden. Een feestelijk en zeer gevarieerd slotconcert met werken van o.a. Albicastro, Solnitz, Colizzi en Hellendaal en Mahaut.

Uitvoerenden: Ensemble La Barca Leyden o.l.v. Raymond Honing.

Publieksbereik: 73, waarvan 62 betalende bezoekers.

3. BIJLAGEN

1. Realisatie Schuyt-Festival 2022

2. Toelichting op de afrekening van het Schuyt Festival Leiden 2022

**Het Schuyt Festival Leiden is een initiatief
van Stichting Leiden Stad van Muziek.**

www.schuytfestival.nl

SCHUYT FESTIVAL LEIDEN